

הקמת פורום וולונטארי לקידום קיימות בעסקים

נכתב על ידי: עידית הוד, יועצת סביבה וקיימות לפורום ה-15

קרטים זה נכתב בהשראת הפעילות המתקיימת בעיריית הרצליה ומתוך לימוד מניסיונה בתחום. **אנו מבקשים להודות לעיריית הרצליה על שיתוף הפעולה ועל העברת החומרים לצורך כתיבת המסמך.**

מתוך מגוון הפעילויות האפשריות בנושא "ירוק הסקטור העסקי ברשות" בחר פורום ה-15 להביא ולתאר תחילה פרויקט להקמת פורום וולונטארי לקידום קיימות בעסקים. פרויקט זה נועד להוות פלטפורמה לקידום פעילויות ויוזמות נוספות של קיימות במגזר העסקי ובמתחמי העסקים והתעשייה בעיר (ראו הצעות ב"מידע נוסף" בהמשך).

בעבור חלק ניכר מהעסקים בעיר, העיסוק בנושאי איכות הסביבה והקיימות עלולים להישמע מאיימים. בעלי העסקים נפגשים בדרך כלל בנושאים הללו במהלך המסלול הברוקרטי לרישוי העסק או במהלך הפיקוח, בו חלקם אף מקבלים קנסות בגין עבירות סביבתיות. הנחת היסוד היא כי שיטת 'מקל' זו, על אף חשיבותה הרבה, עלולה לייצר לעיתים אנטגוניזם לתחום הסביבה והקיימות ואף להגביל את תפיסת הנושא לתחום הצר של מניעת מפגעים ועמידה בדרישות ברישיון העסק. לפיכך, מוצע לפעול ליצירת דיאלוג ופלטפורמה המעודדים עסקים להתנהל באופן "מקיים" במובן הרחב, כלומר, ניהול העסק באופן הלוקח בחשבון גם את השלכותיו הסביבתיות והחברתיות.

פורום עסקים ירוק נועד להוות בסיס לפעילות וולונטרית שתענה על צרכי מגוון העסקים בעיר בבואם להתנהל כעסקים "מקיימים". בכך יסייע הפרויקט לקידום הקיימות ואיכות החיים בעיר, כמו גם לקידום ועידוד עסקים מקומיים.

בנוסף, צפוי פרויקט זה לעודד ולקדם עסקים שהינם 'ירוקים' במהותם, כמו חנויות למוצרים אורגניים, חנויות 'יד שנייה', שירותי תיקונים למיניהם (המסייעים בצמצום צריכה) ועוד.

עידוד קיימות בקרב עסקים בעיר באמצעות יצירת פורום עסקים עירוני.

מנהל/ת מחלקת רישוי עסקים

- הקמת פורום עירוני ירוק של עסקים כפלטפורמה ארגונית וולונטרית, המשותפת לעסקים ולעירייה.
- על הפורום להתנהל תוך מודעות לצרכי העסקים בעיר ובאופן שמעודד ומאפשר את השיח ביניהם.
- על העירייה להנגיש את התשתיות והמידע הנדרשים לעסקים לצורך ביצוע המהלכים.
- הגעה לקהל יעד רחב של עסקים ושכנועם בחשיבות הפיכתם לעסקים מקיימים.

שלב מקדמי - הקמת צוות עבודה בראשותו של מנהל מחלקת רישוי עסקים

מומלץ שבצוות זה ישתתפו השותפים הרלוונטיים ביותר בעירייה (ראו 'שותפים אפשריים' בהמשך), ובכל מקרה רצוי כי הצוות לא ימנה יותר מחמישה אנשים, לצורך יעילות העבודה.

על ראש הצוות לדאוג לתפעולו השוטף של הפרויקט ולביצוע הפעולות הבאות:

1. מיפוי ופילוח סוגי העסקים בעיר - סוג העסקים, גודלם, מיקומם במרחב, פוטנציאל השלכותיהם הסביבתיות (לחיוב ושלילה) וכדומה. לאחר המיפוי יוחלט באילו עסקים מעוניינים להתמקד במיוחד במסגרת הפרויקט.
2. הכנת מתווה פעולה מקומי - בהתאם למפורט בכרטיס פרויקט זה.
3. היערכות למפגש הראשון של פורום העסקים, לרבות:

- פניה וגיוס שותפים פוטנציאליים נוספים ודתימתם לפרויקט (ראו רשימת 'שותפים אפשריים' בהמשך).
- הכנת נוסח פנייה לעסקים, הפצה ופרסום לבעלי העסקים (מיילים, אינטרנט, דואר, לוחות מודעות באזורי העסקים וכו').

<< ראו נספח מס' 1.

תודות

רקע ורציונל

מטרות

אחראי לקידום וביצוע

תיאור דפוסי עבודה

שלבים לקידום וביצוע

• דיון בתכני המפגש וגיבוש סדר היום.

<< ראו נספח מס' 2.

• קביעת מספר הפגישות המינימלי הרצוי לשנה.

• ארגון טכני של המפגש - קביעת מקום המפגש, אופי ומשך המפגש. רצוי שיוגש בו כיבוד בריא, סביבתי ומתוצרת מקומית ככל האפשר.

קיום מפגש עסקים ראשון

כתיבת פרוטוקול והפצתו וקביעת מועדי פגישה נוספים.

הכנת תכנית עבודה שנתית

על בסיס ההחלטות והבקשות שעלו במפגש הראשון יש לבנות תכנית עבודה שנתית לפעילות פורום העסקים. תכנית זו תתייחס גם לקריטריונים ולסדרי העדיפות החשובים לעירייה ותגדיר אחראי מטעם העירייה לכל נושא. מוצע להציג את התכנית במפגש השני של הפורום, לצורך אישור ולקבלת התייחסויות.

הקמת דף אינטרנט

הקמה ותחזוקה של דף אינטרנט באתר העירייה/רשת חברתית, לצורך שקיפות הפעילות, יידוע על הנעשה בפורום, יצירת קשר, רישות ידע ומידע, העלאת קישורים חשובים לעסקים ועוד.

מעקב ובקרה

ביצוע מעקב ובקרה רבעוניים אחר מדדי ההצלחה (ראו פירוט בהמשך) ואחר יישומה של תכנית העבודה.

ד"ח שנתי

הכנת ד"ח שנתי המכיל תיאור של פעילות פורום העסקים, העמידה ביעדים הכמותיים שהוצבו והצגת היוזמות והתוצרים של הפורום. את הד"ח יש להגיש עד לתאריך ה-15.10 בכל שנה, לעיונו של ראש העירייה והמנכ"ל, ולפרסמו למשתתפי הפורום, באתר האינטרנט העירוני ובמדיה עד לתאריך ה-15.2.

<< ראו נספח מס' 3.

שותפים מהעירייה:

- יחידה סביבתית - ליווי מקצועי כולל.
- אחראי מחשוב - סיוע בהקמת דף אינטרנט באתר המועצה/ברשת חברתית.
- מחלקת הרווחה - השמת עובדים במקומות התנדבות בעיר, תמיכה בהעסקת בעלי מוגבלויות בעסקים ושמירה על העסקה הוגנת.
- מחלקת דוברות ויחסי ציבור - סיוע במינוף העסקים שיצטרפו לפרויקט, קידום אירועים, ניסוח פניות לעסקים, ייזום "אמנת העסק המקיים" וכדומה.
- מחלקת ההנדסה - סיוע בהקשר של יידוק מבנה העסק; שיפוץ ירוק, בנייה ירוקה והתייעלות אנרגטית, סיוע בקידום הנחיות ותשתיות שיאפשרו מתחמי עסקים ירוקים, נגישות לתחבורה מקיימת ועוד.
- מחלקת החינוך - כר נרחב לפעילות משותפת בין העסקים ומוסדות החינוך.
- פונקציות רלוונטיות נוספות הקיימות בחלק מהעיריות, כגון מתאם קיימות, מנהלות אזור התעשייה והעסקים בעיר, חברות פיתוח עירוניות, מחלקת קידום עסקים וכד'.

שותפים אפשריים

טיפים:

- יש להקפיד על תחזוקה שוטפת של הפורום: מתן מענה לצרכים, עידוד העסקים ובעלי העניין הנוספים להישאר בתהליך, הדגשת היתרונות בעבודת הפורום ובתוצרים המעשיים שלו.
- יש לעקוב ולהנגיש לעסקים מידע מועיל, כמו קולות קוראים, מכרזים, פרויקטים ממשלתיים וכיו"ב.
- מומלץ ששייכות ההמשך יתקיימו באירוח העסקים עצמם, על מנת לחזק את המחויבות לפורום, לאפשר חשיפה בפועל לעשייה המקיימת של העסק המארח לצורכי רישות מידע ולהבנת צרכי השטח של העסק או האזור בגינם מתבקש סיוע של העירייה (לדוגמא מתקן חניית אופניים, מתקן מיחזור וכד').

שותפים חיצוניים לעירייה:

- מט"י מקומי ומט"י ירוק חדרה.
- ארגוני תושבים.
- משרד המסחר והתעשייה, המשרד להגנת הסביבה, אגף רישוי עסקים במשרד הפנים, משרד התשתיות.
- חברת החשמל.
- איגוד לשכות המסחר.
- מכללות ואוניברסיטאות (פקולטות למינהל עסקים/סביבה).
- נציגים מקומיים של איגודים מקצועיים בעסקים הפעילים מאוד בעיר (לדוגמא: איגוד בעלי המוניות, ארגון הקבלנים המקומי, ארגון בעלי תחנות הדלק וכדומה).
- מנהלי/בעלי קניונים ומרכזי מסחר.
- יזמים עסקיים.

לעירייה:

תפוקות צפויים

- מינוף עסקים להתנהלות סביבתית ומקיימת יותר בעיר.
- קידום 'צמיחה ירוקה' בעיר.
- הרחבת מעגלי השפעה ומודעות סביבתית גם לציבור עובדים רחב.
- מיתוג כעירייה חדשנית, משתפת וקשובה לצרכי העסקים.
- פוטנציאל לחשיפה תקשורתית חיובית.
- חיזוק העסקים המקומיים בעיר באמצעות עידוד העדפה לתוצרת מקומית.

לעסקים:

- התייעלות וחסכון במשאבים המתבטאים גם בחסכון כספי (מים, אנרגיה וחומרי גלם).
- יצירת שיתופי פעולה ושותפויות היכולים להעצים את העסקים.
- מציאת "אוזן קשבת" בעירייה לצרכיהם של העסקים בעיר.
- מיתוג העסק כארגון חיובי ומוביל סביבתית, המאמץ דרכי חשיבה חדשניות.
- דיאלוג בין עסקים, המסייע לצמצום קונפליקטים בין שימושי קרקע/סוגי עסקים.
- צמצום החשיפה לסיכונים סביבתיים, שעשויה גם להביא להפחתת פרמיות ביטוח ומניעת קנסות.

יעדי הבסיס:

מדדים כמותיים להצלחה

1. קיומם של תכנית עבודה ודו"ח ביצוע שנתיים.
2. מספר מפגשי הפורום שנקבעו להתקיים באותה שנה - תכנון מול ביצוע.
3. מספר העסקים הכלולים בפורום / מספר העובדים בעסקים החברים בפורום - יש להגדיר יעדים כמותיים ספציפיים בהתאם למיפוי שנערך בשלב המקדמי.
4. כמות היוזמות (גדולות ומרכזיות) שעלו מתוך הפורום והבשילו לכדי עשייה ועמידה ביעדים המוצבים במסגרת היוזמה. מוצע כי בשנה הראשונה להפעלת הפרויקט, היעד יהיה קידום של שני פרויקטים או פרויקט גדול אחד.

אבני דרך / יעדים לשיפור:

מוצע לקבוע מדדי הצלחה כמותיים בסדר גודל עולה משנה לשנה, תוך התייחסות ליעדים ולמטרות הסביבתיות של העירייה ולתמהיל העסקים העירוני.

<< ראו נספח מס' 4.

הערכת עלויות

הפרויקט מתבסס על המשאבים וכוח האדם הקיימים בעירייה ולכן הוא אינו כרוך בעלות משמעותית. להלן רשימת מרכיבים נושאי עלות שיש לקחת בחשבון:

- עיצוב והפצה של הזמנות למפגשי פורום העסקים.
- פרסום המפגשים.
- הקמה ותפעול של דף האינטרנט.
- עלות כיבוד למפגשים (באם הם לא מתארחים בבתי העסק).
- הוצאת חוברת שנתיית המסכמת את פעילות הפורום.
- מתן בולטות באמצעי הפרסום העירוני לפעילותו של הפורום.

יש לקחת בחשבון שתדרש השקעה נוספת בהתאם לצרכים שייצפו העסקים החברים בפורום. למשל, צורך בשביל אופניים שיוביל למעסיק גדול שיפעל לעודד הגעה באופניים לעבודה. ואולם, מימון זה יגיע בחלקו מתקציבים עירוניים ייעודיים בנושאים אחרים או מתקציבי הפיתוח. כמו כן, העסקים יהיו שותפים מלאים ולכן צפוי ששיתוף הפעולה יניב מימון גם מצד העסקים ובעלי עניין נוספים.

מקורות מימון אפשריים

מימון לפעילות הפורום:

- תקציבי עירייה.
- העסקים החברים בפורום.

מקורות מימון נוספים:

- מט"י.
- משרדי ממשלה - במסגרת קולות קוראים.
- גורמים נוספים, בהתאם לאופי היוזמות שיעלו (למשל קידום בריאות וקיימות בעסקים יכול להתבצע בסיוע של קופות חולים ובתי חולים בעיר).

מידע נוסף

לרשות עיריית המעוניינות לעודד את המגזר העסקי הפועל בהן לקדם פעילות סביבתית ומקיימת עומד מגוון רחב של פעילויות ופרויקטים נוספים אותם ניתן ליוזם. כך למשל:

- **הפקת אוגדן הנחיות לעסק ירוק** - יוזמה המקודמת בעיריית תל-אביב-יפו.
- **תו עירוני ירוק לעסקי מזון** - יוזמה המקודמת בעיריית תל-אביב-יפו.
- **הקמת מערך יעוץ פרטני סביבתי לבתי עסק - באתר "יעדים" (החברה העירונית לפיתוח עסקי של באר שבע) חפשו "מיום לפיתוח בר קיימא בעסקים"**
- **ייזום תחרות עסקים ירוקים בעיר** - נערכה על ידי עיריית נתניה.
- **הכרזה על תו ירוק עירוני לעסקים מקומיים**, הכולל קריטריונים ומדדים ברורים ושימים.
- **קיום הדרכות/סדנאות/ימי עיון לבעלי עסקים בעיר** בנושאים סביבתיים.
- **יצירת תמריצים כלכליים** שיעודדו עסקים "ליירק" את הפעילות שלהם.
- **ייעוץ בביצוע סקרי אנרגיה בעסקים** - יוזמה שמוצעת במסגרת מט"י חדרה ובמסגרת מיום של המשרד להגנת הסביבה.

ראו מידע נוסף באתר המשרד להגנת הסביבה: [נושאים א-ת-שינוי אקלים-התייעלות אנרגטית והפחתת](#)

[פליטות גזי חממה-מתווה סיוע להתייעלות אנרגטית בעסקים קטנים ובינוניים](#)

עוד ניתן למצוא ברשת מידע על פרויקט עסקים ירוקים בסינסנטי:

[GCGBC- Greater Cincinnati Green Business Council](#)

נספחים

- **נספח 1:** פניית עיריית הרצליה לעסקים בעיר להצטרף לפורום עסקים ירוק
- **נספח 2:** סדר יום מוצע למפגש ראשון
- **נספח 3:** טבלת גאנט ל-18 חודשי הפרויקט הראשוניים
- **נספח 4:** טבלת מדדי הצלחה כמותיים לפי שנים

נספח 1: פניית עיריית הרצליה לעסקים בעיד להצטרף לפורום עסקים ירוק

בעלי עסק וחברות יקרים -
תדמית ירוקה וחסכון בכסף חשובים לכם?
הצטרפו לפורום עסקים ירוק למען הקהילה והסביבה

מנהלת אזור התעשייה והיחידה לאיכות הסביבה בעיריית הרצליה מומינים אתכם למפגש הראשון של פורום עסקים ירוק.

עסקים וחברות אשר יצטרפו לפורום, ייהנו ממגוון תועלות שיועמדו לרשותם וביניהן:

- חסכון בעלויות ובצריכת משאבים כגון חשמל, מים ופסולת.
- קידום שיתופי פעולה, נטוורקינג וחילופי ידע רלוונטיים בין עסקים.
- מתן ייעוץ וליחוי מקצועי של מומחים בתחומם לרפרנטים בפורום.
- קבלת סיוע עירוני בקידום תהליכים ופעולות בתחום הסביבתי.
- חיזוק תדמית העסקים המשתתפים בפורום.
- שיפור יכולת המיקוח מול חברות אספקה ברכישת ציוד רלוונטי.

הצלחת הפורום היא ההצלחה שלכם!
בואו והיו חלק ממהלך בינלאומי להתייעלות בעסקים, כפי שמתרחש בערים שונות בעולם:

מנהטן: www.manhattancogreen.org/common/11072/default.cfm?clientID=11072
017 אנג'לס: www.sustainablebc.org/who_we_are.html
019 סינסינטי: www.gcgbc.org/news/gcgbc-formed.asp

המפגש יתקיים בתאריך: 13.12.12 בשעה 15:00
בבית מרינה הרצליה, רח' הצדף 1, קומה 1.

אנא אשרו השתתפותכם במייל חוזר.
נשמח לראותכם!

לפרטים נוספים ניתן לפנות לעיריית אנג'לס, היחידה לאיכות הסביבה:
מייל: iritg@herzeliya.muni.il, טל: 09-9548640/9578305
או למנהלת אזור התעשייה, טל: 09-9504969
מייל: minhelet@herzeliya.muni.il

בברכה,
עפרה בל - חברת מועצה
יור מנהלת אזור התעשייה

ייתכנו שינויים
במיקום המפגש

www.herzeliya.muni.il

נספח 2: סדר יום מוצע למפגש ראשון

1. **רקע** - הצגת הרקע לפרויקט, מטרתו וכן מטרת המפגש הראשון וסדר יומו.
2. **סבב היכרות** - היכרות עם בעלי התפקידים והעסקים.
3. **מצגת** - פעילויות לקידום תחום הקיימות בעסקים, בדגש על תועלות העסקים מ"יירוק" העסק - דוגמאות מישראל ומהעולם.
4. **תיאום ציפיות** - מוצע כי המשתתפים יתייחסו לרעיונות לפעילות הפורום ולאופן עבודתו:
 - הצגה (קצרה מאוד) של 2-3 פעולות שכבר נעשות באופן וולונטארי בבתי העסק השונים.
 - הצפה של נושאי קיימות בהם מעוניינים לעסוק במסגרת הפורום.
 - הצפה של צרכי העסקים בתחום הקיימות.
5. **עם הפנים קדימה:**
 - פנייה להביא לפורום עסקים נוספים הקשורים עם העסק שמיוצג בפורום.
 - דיון לגבי מיקום המפגשים הבאים - מומלץ כי עסקים ייקחו על עצמם לארח את המפגשים הבאים.
 - חלוקת אחריות.
6. **סיכום.**

נספח 4: טבלת מדדי הצלחה כמותיים לפי שנים

2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	מדדים
								1. יש/אין תכנית עבודה שנתית יש/אין דו"ח ביצוע שנתי
								2. מספר מפגשי הפורום בשנה
								3. מספר העסקים הכלולים בפורום או כמות העובדים בעסקים החברים בפורום
								4. מספר היוזמות (גדולות ומרכזיות) שעלו מתוך הפורום והבשילו לכדי עשייה. יש להוסיף תיאור מילולי נוסף של עמידה ביעדים המוצבים במסגרת היוזמה.